

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 7 grudnia 2015 r.
(OR. pl)

15071/15

SOC 711
EMPL 464

WYNIKI PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady

Data: 7 grudnia

Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: 13766/15 SOC 643 EMPL 423

Dotyczy: Propagowanie gospodarki społecznej jako siły napędowej rozwoju
gospodarczego i społecznego w Europie
– Konkluzje Rady (7 grudnia 2015 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady pt. „Propagowanie gospodarki społecznej jako siły napędowej rozwoju gospodarczego i społecznego w Europie” przyjęte przez Radę (EPSCO) na 3434. posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2015 r.

Propagowanie gospodarki społecznej jako siły napędowej rozwoju gospodarczego i społecznego w Europie

Konkluzje Rady

Rada Unii Europejskiej

UZNAJĄC, ŻE:

1. Gospodarka społeczna, która obejmuje duży i zróżnicowany zbiór form organizacyjnych ukształtowanych przez różne konteksty krajowe i prospołeczne, ale dzielących wspólne wartości, cechy i cele, łączy zrównoważone działania gospodarcze z pozytywnymi skutkami społecznymi, przy jednoczesnym dostosowaniu towarów i usług do potrzeb. Odgrywa ona istotną rolę w procesie transformacji i ewolucji współczesnych społeczeństw, systemów ochrony socjalnej i gospodarek, wymiennie przyczyniając się do rozwoju gospodarczego, społecznego i ludzkiego w całej Europie i poza jej granicami i stanowi uzupełnienie istniejących systemów ochrony socjalnej w wielu państwach członkowskich.
2. Gospodarka społeczna przyczynia się też do realizacji kilku kluczowych celów UE, w tym do osiągnięcia inteligentnego, zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, wysokiej jakości zatrudnienia, spójności społecznej, innowacji społecznych, rozwoju lokalnego i regionalnego oraz ochrony środowiska. Stanowi ona również ważne narzędzie, które przyczynia się do zapewnienia dobrobytu obywateli. Co ważniejsze, gospodarka społeczna to sektor, który zniósł kryzys gospodarczy znacznie lepiej niż inne i zyskuje coraz większe uznanie na szczeblu europejskim¹.
3. W ostatnich latach gospodarka społeczna jest coraz bardziej dostrzegalna na arenie politycznej jako sektor stanowiący istotny filar całej Europy, zwłaszcza w kwestii zatrudnienia i spójności społecznej, który jest również kluczem do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020”.

¹ Sprawozdanie CIRIEC (2012): „Gospodarka społeczna w Unii Europejskiej”.

4. Już w 2009 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję, w której uznał gospodarkę społeczną za kluczowy podmiot w realizacji celów strategii lizbońskiej².
5. W swoim komunikacie „W kierunku Aktu o jednolitym rynku – W stronę społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności: 50 propozycji na rzecz wspólnej poprawy rynku pracy, przedsiębiorczości i wymiany”³, Komisja wyraźnie wskazała, że pierwsza dekada XXI w. uwidoczniła ogromny potencjał innowacyjny gospodarki społecznej w całej Europie i poza jej granicami i podkreśliła wkład tego sektora w opracowywanie innowacyjnych rozwiązań najważniejszych problemów społeczno-ekonomicznych, z których wiele powstaje w wyniku wykluczenia społecznego i starzenia się społeczeństwa.
6. W strategii rzymskiej z 2014 r.⁴ zidentyfikowano obszary, w których – zdaniem różnych stron, które pracowały na rzecz promowania upowszechniania i umacniania gospodarki społecznej jako siły napędowej rozwoju gospodarczego i społecznego w Europie – niezbędna jest interwencja.
7. Bazując na pozytywnych aspektach długoletniej tradycji gospodarki społecznej przedsiębiorcy społeczni stymulują zmiany i aktywnie uczestniczą w opracowywaniu i wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań dotyczących głównych wyzwań gospodarczych, społecznych i ekologicznych, które stoją obecnie przed Unią Europejską.
8. Przedsiębiorstwa gospodarki społecznej to cały zbiór organizacji kierujących się zasadą prymatu człowieka nad kapitałem i obejmujących różne formy organizacyjne, takie jak spółdzielnie, towarzystwa wzajemne, fundacje i stowarzyszenia oraz nowsze formy przedsiębiorstw społecznych⁵; mogą one być postrzegane jako narzędzia budowania spójności społecznej i gospodarczej w całej Europie, ponieważ pomagają w tworzeniu pluralistycznej i odpornej społecznej gospodarki rynkowej. Działając w interesie ogólnym, przedsiębiorstwa te tworzą miejsca pracy, dostarczają społecznie innowacyjne towary i usługi, ułatwiają włączenie społeczne oraz propagują bardziej zrównoważoną gospodarkę opartą na lokalnych podstawach. Kierują się one zasadami solidarności i upodmiotowienia.

² Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 lutego 2009 r. (2008/*2250(INI)).

³ COM(2010) 608 final.

⁴ W formie przyjętej w dniu 18 listopada 2014 r., podczas włoskiej prezydencji.

⁵ Pojęcie „przedsiębiorstwa społeczne” należy rozumieć podobnie jak w rozporządzeniu o EaSI (Dz.U. L 347/238 z 20.12.2013).

9. Przedsiębiorstwa gospodarki społecznej to podmioty gospodarcze, których głównym celem jest zapewnienie pozytywnych skutków społecznych. Z definicji przedsiębiorstwa te wykorzystują większość ewentualnych zysków jako środek do osiągnięcia swoich podstawowych celów społecznych, a nie do maksymalizacji zysków dla swoich właścicieli i udziałowców. Ich działalność opiera się głównie, ale nie wyłącznie, na modelach biznesowych zakładających ograniczony podział zysków, w których większość ich nadwyżek jest ponownie inwestowana w dalszy rozwój ich działalności.
10. W Inicjatywie Komisji na rzecz przedsiębiorczości społecznej⁶ nakreślono kompleksowy plan działania wspierający innowacje społeczne i przyczyniający się do stworzenia korzystnego klimatu dla przedsiębiorstw społecznych, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i różnymi zainteresowanymi stronami. W inicjatywie tej określono trzy kierunki działań, które pozwoliłyby dokonać przełomu i poprawić warunki działania w terenie dla przedsiębiorstw społecznych; są to: poprawa dostępu do finansowania, lepsze eksponowanie przedsiębiorstw społecznych i optymalizacja otoczenia prawnego.
11. W pakiecie dotyczącym inwestycji społecznych z 2013 r.⁷ przekazano państwom członkowskim wytyczne w zakresie wydajniejszych i skuteczniejszych polityk społecznych i potwierdzono, że w inwestycjach społecznych chodzi o inwestowanie w ludzi w celu poprawy ich umiejętności i zdolności, tak aby pomóc im w pełni uczestniczyć w rynku pracy i w życiu społecznym. W czasie, w którym przed Europą stoją ogromne wyzwania w zakresie bezrobocia i wykluczenia społecznego, a także zmian demograficznych, przedsiębiorstwa gospodarki społecznej odgrywają istotną rolę w poprawie obecnych i dalszych perspektyw kobiet i mężczyzn w społeczeństwie i na rynku pracy.
12. W deklaracji ze Strasburga⁸ ponad 2000 zainteresowanych stron, w tym decydentów, przedsiębiorców społecznych i zwolenników przedsiębiorczości społecznej, reprezentujących zróżnicowany świat gospodarki społecznej w Europie, potwierdziło, że przedsiębiorstwa społeczne powinny odgrywać większą rolę w kształtowaniu przyszłości Europy oraz określać nowe koncepcje i działania, które pozwolą uwolnić potencjał tych przedsiębiorstw w celu pobudzenia inteligentnego, zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁶ COM(2011) 682.

⁷ COM(2013) 83 final.

⁸ „Wzmocnienie pozycji przedsiębiorców społecznych na rzecz innowacji, wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i miejsc pracy”, przyjęta w dniach 16–17 stycznia 2014 r.

13. W deklaracji mediolańskiej Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁹ w sprawie działań, jakie należy podjąć na szczeblu UE, zawarto szereg wniosków i ogólnych zaleceń dotyczących skutecznego wsparcia dla innowacji społecznych i dla polityki inwestycji społecznych. W deklaracji jest w szczególności mowa o tym, że to państwo i ogólnie władze publiczne ponoszą ostateczną odpowiedzialność za zapewnienie równego i powszechnego dostępu obywateli do ochrony socjalnej wysokiej jakości, oraz że te świadczenia dodatkowe są zazwyczaj tylko uzupełnieniem, które nie może zastąpić świadczeń podstawowych i państwowych.
14. W rezolucji przyjętej przez Parlament Europejski w 2015 r. podkreślono rolę przedsiębiorczości społecznej i innowacji społecznych w walce z bezrobociem¹⁰.
15. Plan działania prezydencji luksemburskiej dotyczący wspierania przedsiębiorstw gospodarki społecznej w Europie¹¹ koncentruje się przede wszystkim na rozwoju przedsiębiorstw gospodarki społecznej, podkreślając znaczenie kompleksowego „ekosystemu” dla gospodarki społecznej w Europie. W szczególności zwraca on uwagę na potrzebę stworzenia odpowiedniego ekosystemu finansowego, mogącego zapewnić skuteczne wsparcie dla innowacji społecznych.
16. Międzynarodowa debata nad rozwojem społecznej i solidarnej gospodarki rozwija się i może przyczynić się do ukształtowania programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI I Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

⁹ „Wspieranie innowacji z myślą o lepszych efektach społecznych” (przyjęta przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w dniu 23 października 2014 r.).

¹⁰ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 30 lipca 2015 r. (2014/*2236(INI)).

¹¹ Przyjęcie zaplanowano na 4 grudnia 2015 r. przed grudniowym posiedzeniem Rady EPSCO.

17. Ustanowiły, wdrożyły i dalej rozwijały, w stosownych przypadkach, europejskie, krajowe, regionalne lub lokalne strategie i programy wzmacniające gospodarkę społeczną, przedsiębiorczość społeczną i innowacje społeczne. Różne strategie i programy powinny opierać się na konstruktywnym dialogu między europejskimi, krajowymi, regionalnymi lub lokalnymi władzami oraz wszystkimi zainteresowanymi stronami.

W dziedzinie świadomości, uznawania i edukacji:

18. Lepiej eksponowały gospodarkę społeczną, w stosownych przypadkach poprzez rozwijanie partnerstw, w celu zapewnienia dostatecznej wiedzy dla kształtowania polityki szerszego uznania działań podejmowanych przez zainteresowane strony, w tym przedsiębiorstwa gospodarki społecznej, i ich wpływu na społeczeństwo.
19. Dołożyły starań na rzecz dalszego dokumentowania rzeczywistego wkładu gospodarki społecznej w główne agregaty makroekonomiczne. Ponieważ wszystkie polityki powinny być oparte na dowodach, Eurostat i krajowe urzędy statystyczne powinny rozważyć opracowanie i wdrożenie rachunków satelitarnych w swoich statystykach w celu ustalenia rzeczywistego wkładu gospodarki społecznej we wzrost gospodarczy i spójność społeczną w Unii Europejskiej.
20. Rozwały najlepsze sposoby monitorowania postępów w zakresie innowacji społecznych, przy wykorzystaniu istniejących wskaźników społecznych opartych o aktywizację, wzmocnienie pozycji i zaangażowanie społeczności, stosując odpowiednie sprawozdania strategiczne przedstawiane Komitetowi Ochrony Socjalnej.
21. W stosownych przypadkach wspierały inicjatywy na rzecz budowania potencjału w celu zwiększania wiedzy i świadomości decydentów, urzędników i praktyków w zakresie określonych elementów gospodarki społecznej i przedsiębiorstw gospodarki społecznej oraz w zakresie możliwości dostępnych na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym, zwłaszcza w krajach, w których gospodarka społeczna jest nadal słabo rozwinięta. W związku z tym istotne jest również wykorzystywanie umiejętności cyfrowych i informatycznych.

22. Dalej rozwijały i wspierały rozpowszechnianie wiedzy i doświadczeń w zakresie przedsiębiorstw gospodarki społecznej, przełamując ewentualne sztuczne bariery i wspierając możliwości osiągania korzyści skali, na przykład w ramach krajowych i europejskich sieci. Ponadto należy dodatkowo wzmacniać skuteczne sieci i wymianę doświadczeń z krajami rozwiniętymi i krajami wschodzącymi.
23. W stosownych przypadkach zwracały szczególną uwagę na opracowywanie i stosowanie skutecznych sposobów angażowania młodych ludzi w gospodarkę społeczną, na przykład poprzez zachęcanie do włączenia zagadnień gospodarki społecznej do programów nauczania i zajęć na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia. Przedsiębiorstwa gospodarki społecznej i organizacje współpracujące z nimi powinny być zachęcane do korzystania z możliwości oferowanych przez program Erasmus+ oraz inne programy staży w całej Europie, dając młodym ludziom możliwość rozwinięcia konkretnych umiejętności i kompetencji oraz poprawy ich znajomości gospodarki społecznej przy jednoczesnym rozwijaniu ich umiejętności i wiedzy.

W dziedzinie innowacji społecznych:

24. Bardziej systematycznie wspierały wykorzystanie innowacji społecznych na rzecz lepszych efektów społecznych w europejskich i krajowych programach poprzez lepsze łączenie różnych obszarów polityki, sprzyjanie zintegrowanym podejściom oraz wspieranie szerszych partnerstw pomiędzy zainteresowanymi stronami. Ponadto taka polityka powinna umożliwić wzmocnienie pozycji zarówno indywidualnych beneficjentów, jak i społeczności lokalnych oraz powinna kierować się zasadą włączania problematyki płci w główny nurt polityki, w tym oceny wpływu w aspekcie płci. Komisja i państwa członkowskie powinny dążyć do tego, aby główne polityki i instrumenty, takie jak programy UE „Horyzont 2020”, fundusze strukturalne i inicjatywy polityczne na rzecz lepszego stanowienia prawa, były skutecznie wykorzystywane do wspierania innowacji społecznych oraz przedsiębiorstw gospodarki społecznej.
25. Nadal rozwijały odpowiedni ekosystem dla przedsiębiorstw gospodarki społecznej na szczeblu UE i państw członkowskich, tak by w pełni wykorzystać ich potencjał jako katalizatorów innowacji społecznych. Zwracały szczególną uwagę na rozwój ośrodków wsparcia przedsiębiorstw społecznych, inkubatorów, akceleratorów i innych stymulatorów wzrostu.

26. Komisja Europejska oraz władze krajowe, regionalne i lokalne powinny, w stosownych przypadkach, uważnie monitorować wpływ, możliwość przenoszenia i wkład nowych partnerstw na rzecz innowacji społecznych przy jednoczesnym uznaniu i wspieraniu ról zainteresowanych stron w opracowywaniu i wdrażaniu społecznie innowacyjnych rozwiązań.

W dziedzinie otoczenia regulacyjnego:

27. Uznały znaczenie rzetelnych i kompleksowych ram prawnych przy uwalnianiu potencjału przedsiębiorstw gospodarki społecznej i maksymalizacji ich pozytywnych skutków społecznych dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.
28. W stosownych przypadkach opracowywały konkretne strategie polityczne, dostosowane do kontekstu krajowego, w szczególności z myślą o pełnym wykorzystaniu bogactwa i różnorodności lokalnych przedsiębiorstw gospodarki społecznej. Państwa członkowskie mogłyby tworzyć własne instrumenty regulacyjne, biorąc pod uwagę konkretne potrzeby lokalnych przedsiębiorstw gospodarki społecznej.
29. W stosownych przypadkach tworzyły zachęty dostosowane do sytuacji danego państwa w celu wspierania rozwoju przedsiębiorstw gospodarki społecznej na każdym etapie ich istnienia.
30. Przeanalizowały możliwości stwarzane przez nowe dyrektywy dotyczące zamówień publicznych dla przedsiębiorstw gospodarki społecznej i zwiększały świadomość tych możliwości wśród władz europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych oraz wśród przedsiębiorstw gospodarki społecznej.
31. Wspierały sprawiedliwą i normalną współpracę biznesową między przedsiębiorstwami gospodarki społecznej a bardziej tradycyjnymi przedsiębiorstwami nastawionymi na zysk, na przykład poprzez promowanie rozwoju nowych społecznych przedsięwzięć typu start-up w obrębie tradycyjnych przedsiębiorstw. Oprócz zamówień publicznych, można udzielać specjalnego wsparcia w celu tworzenia bardziej konstruktywnych i trwałych relacji opartych na zamówieniach prywatnych.

W dziedzinie dostępu do finansowania:

32. Zbadały, które instrumenty finansowe są najbardziej odpowiednie, oraz wspierały ich rozpowszechnianie na wszystkich szczeblach w celu stworzenia kompleksowego ekosystemu finansowego i umożliwienia rozwoju i wzrostu przedsiębiorstw gospodarki społecznej.
33. Zapewniały dostęp do informacji na temat możliwości finansowania przedsiębiorstw gospodarki społecznej oraz udostępniały i publikowały te informacje, w stosownych przypadkach poprzez tworzenie partnerstw. W stosownych przypadkach upraszczały wymogi organizacyjne i administracyjne, umożliwiając nowo utworzonym przedsiębiorstwom gospodarki społecznej rozpoczęcie działalności.
34. Rozważyły potrzebę utworzenia i opracowania konkretnych programów gwarancji pomyślanych jako odpowiedź na znaczną niechęć do podejmowania ryzyka ze strony inwestorów oraz służących zaspokojeniu potrzeb sektora w zakresie kapitału długoterminowego i wspieraniu zarówno istniejących przedsiębiorstw gospodarki społecznej, jak i społecznie innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up. Pamiętały o tym, że społecznie odpowiedzialni inwestorzy mogą być skłonni zaakceptować niższy zwrot z inwestycji przy wspieraniu przedsiębiorstw gospodarki społecznej, ponieważ ważne są dla nich skutki społeczne, a nie tylko korzyści finansowe, pod warunkiem zapewnienia odpowiednich mechanizmów instytucjonalnych mających na celu zmniejszenie postrzeganego przez nich ryzyka.
35. Aktywnie korzystały z instrumentów UE, takich jak europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, program EaSI i program „Horyzont 2020”, aby zbudować zdolność inwestycyjną odpowiednich pośredników i gotowość inwestycyjną przedsiębiorstw gospodarki społecznej.
36. Zachęcały do uruchamiania prywatnych zasobów na inwestycje kapitałowe lub quasi-kapitałowe jako środka wspierania wzrostu przedsiębiorstw gospodarki społecznej.
37. W stosownych przypadkach wspierały innowacyjne i prawidłowe zakładanie przedsiębiorstw, również na zasadzie wykupu pracowniczego.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

38. W ramach przeglądu strategii „Europa 2020” uwzględniła gospodarkę społeczną i innowacje społeczne oraz polityki inwestycji społecznych.
39. Wspierała wzrost gospodarki społecznej w Europie poprzez rozpowszechnianie dobrych praktyk i wspieranie budowania potencjału poprzez wymianę doświadczeń praktycznych.
40. Promowała i wspierała gospodarkę społeczną w relacjach z władzami krajowymi i lokalnymi w krajach, w których wysoka jest stopa bezrobocia, zwłaszcza wśród młodzieży, kobiet i grup szczególnie narażonych.
41. Wspierała konkretne propozycje tworzenia wzajemnych przeglądów dotyczących polityk i środków z zakresu gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej. Wzajemne przeglądy mogą wspierać wymianę doświadczeń i promować najlepsze praktyki wśród państw członkowskich, w tym, w stosownych przypadkach, w zakresie krajowych planów działania wspierających gospodarkę społeczną, przy założeniu, że zawsze uwzględniana będzie specyfika krajowa.

ZACHĘCA PRZEDSIĘBIORSTWA GOSPODARKI SPOŁECZNEJ I PRZEDSIĘBIORCÓW SPOŁECZNYCH DO:

42. Czynnego udziału w rozwijaniu ogólnoeuropejskich polityk i strategii wspierających ich sektor działalności. Przedsiębiorstwa gospodarki społecznej i przedsiębiorcy społeczni powinni sami podejmować kolejne inicjatywy mające na celu zwiększanie świadomości i większe eksponowanie ich sektora oraz skutków jego działalności, jak również bezpośredniej współpracy między sobą, z władzami publicznymi i z innymi zainteresowanymi stronami.
43. Skupienia się na celach społecznych poprzez uwzględnienie odpowiedniej kultury i metod przedsiębiorczości, dalsze zwiększanie reprezentacji kobiet i młodzieży w zarządzaniu, sprzyjanie innowacjom i eksperymentom oraz wspieranie kultury ewaluacji.